

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Природничий факультет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Географія)»

1-й семестр, 2024 рік вступу

денна (заочна) форми навчання

Галузь знань

01 Освіта

Спеціальність

014 Середня освіта

Освітній рівень

другий (магістерський)

Назва кафедри
та викладач /
викладачі

Кафедра географії

Викладач: Бикова Марія Дмитрівна

Інформація про викладача на сайті факультету: https://prf.udu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/БИКОВА_Марія_Дмитрівна.pdf

E-mail: m.d.bykova@udu.edu.ua

I. Основна
мета/цілі
навчання

Метою вивчення навчальної дисципліни «Теоретичні основи просторової організації суспільства» є ознайомлення здобувачів з особливостями просторової організації суспільства, які сформувалися на певній стадії соціально-економічного розвитку; чинниками, які є визначальними для територіальної організації суспільства, а також моделями оптимальної територіальної організації суспільства.

II. Місце
навчальної
дисципліни в
освітній програмі

Навчальна дисципліна обов'язкова

Цикл професійної підготовки

Шифр у навчальному плані: ПП1.01

III. Обсяг
навчальної
дисципліни

Кількість кредитів

3 кредити

Загальна кількість годин

90

Лекційні заняття

14

Семінарські/практичні заняття

12

Самостійна робота

64

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни

Змістовий тематичний модуль 1

Вступ до курсу «Теоретичні основи просторової організації суспільства».

Тема 1. Територіальна організація суспільства: основні поняття.

Тема 2. Суспільно-географічна характеристика територій. Суспільно-географічне положення і територіальна (геопросторова) організація суспільства.

Змістовий тематичний модуль 2

Територіальні форми просторової організації суспільства

Тема 3. Регіональні відміни рівнів соціально-економічного розвитку.

Тема 4. Постіндустріальна трансформація просторової організації господарства великих міст.

Тема 5. Економіка знань: основні поняття та значення у розвитку суспільства.

Тема 6. Особливості територіальної організації економіки.

Детальні теми лекційних, практичних/семінарських занять, питання до іспиту, теми і завдання для самостійної роботи та інше містяться на курсі у Moodle: <https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=8622>

V. Результати навчання

ПРН 1. Знання і розуміння теоретико-методологічних засад географічної науки, методологічних принципів географічних досліджень, просторових властивостей суспільства, глобалізації і регіоналізації світосистемних відносин;

ПРН 4. Здатність використовувати теоретичні узагальнення і методологічні принципи для встановлення теоретичної достовірності нових концепцій, гіпотез, методів та їхньої науково-практичної перспективності;

ПРН 6. Демонструвати розуміння значущості просторових відносин у природі та суспільстві, пояснювати просторову диференціацію географічного середовища і соціально-економічної діяльності людини, установлювати функціональні і просторові зв'язки та взаємозалежності у системі «природа-населення-господарство» на різних територіальних рівнях;

ПРН 14. Здатність застосовувати навички просторового аналізу геосистем для вирішення проблем оптимізації земле- та природокористування та просторового планування;

ПРН 15. Володіння базовими знаннями про теорії територіальної організації суспільства і регіонального розвитку, принципи і фактори розміщення продуктивних сил, актуальні проблеми розвитку регіонів, особливості формування і функціонування регіональних суспільно територіальних систем, зміст і напрями регіональної політики.

VI. Порядок та критерії оцінювання

Форми і методи поточного контролю

Поточний контроль	Опитування (усні й письмові), доповіді, творчі роботи (презентації, командні проєкти), оформлення документів, онлайн-тести, тестові модульні контрольні роботи.
Підсумковий контроль	Екзамен

Оцінювання поточної успішності ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання, яка передбачає:

1. Усна відповідь – 3 бали.

-
2. Тестування – 8 балів.
 3. Проектна робота – 20 балів (4 роботи по 5 балів кожна).
 4. Виконання практичних завдань – 4 бали (по 2 бали за кожну практичну роботу).
 5. Модульна контрольна робота – 10 балів.

Навчальна дисципліна завершується **екзаменом**, максимальна кількість балів, яку здобувач може набрати протягом семестру, 60. Максимальна кількість балів за екзамен – 40. Разом – 100 балів.

До початку екзаменаційної сесії здобувач повинен набрати мінімум **35 балів**. Цей бал не означає зарахування, він просто дає здобувачеві право складати залік чи екзамен. Якщо здобувач не отримав 35 балів, у наступному семестрі він проходить ці навчальні дисципліни повторно на платній основі.

Якщо здобувач отримав незадовільну оцінку під час екзамену, в нього виникає академічна заборгованість. Повторно скласти атестацію він повинен до початку наступного семестру в терміни, визначені деканом. Повторне складання може бути не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий раз – комісії.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

• повнота розкриття питання; • логіка викладення, культура мовлення; • впевненість, емоційність та аргументованість; • використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); • аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

• повнота розкриття питання; • цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; • акуратність оформлення письмової роботи; • підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.

Незадовільний рівень:

-
- **35 – 59 балів з можливістю повторного складання.** Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;
 - **0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни.** Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.
-

VII. Політика курсу

Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Студент повинен ретельно готуватися до практичних робіт: виконувати всі завдання; опрацьовувати рекомендовану основну та допоміжну літературу, а також картографічний та статистичний матеріали тощо. Виконання практичних та індивідуальних завдань повинно відповідати вимогам, що висуваються до вирішення відповідного завдання та свідчити про його самостійність. Важливою є активна участь студентів в обговоренні питань теми як на лекційному, так і практичному заняттях. Пропущені заняття необхідно відпрацювати. Це можливо зробити як у дні консультацій відповідного викладача, графік яких завжди представлений на кафедрі географії, так і за особистою домовленістю з викладачем. Під час дистанційного навчання відпрацювання пропущених занять проводиться онлайн за допомогою платформ Google Meet або Zoom.

VIII. Основні інформаційні ресурси

1. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Яворська В.В. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики. Навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 372 с.
 2. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С. Планування територій: Навч. посіб. Херсон: Грінь Д.С., 2014. 268 с.
 3. Гукалова І.В., Мальчикова Д.С. Вступ до фаху: географія і суспільство. Навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 268 с.
 4. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методика: Навч. посібник. Одеса: Астропринт, 2005. 632 с.
 5. Підгрушній Г.П. Територіальна організація суспільства: сучасні підходи до розуміння категорії та її практичне значення. Український географічний журнал. 2010. №2. С. 40 – 44.
 6. Підгрушній Г.П. Особливості стадійно-еволюційного розвитку регіонів України в контексті загальносвітових тенденцій. Географія та основи економіки в школі. 2011. №1. С. 7 – 14.
 7. Підгрушній Г. П. Бикова М.Д. Виробничі території Києва: методологія дослідження та історія формування. Український географічний журнал. К.: Академперіодика, 2018. № 4. С. 25–32.
 8. Підгрушній Г. П. Бикова М.Д. Виробничі території Києва: сучасний стан і напрямки трансформації. Український географічний журнал. К.: Академперіодика, 2019. № 1. С. 33–42.
-

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри географії протокол №1 від 31 серпня 2024 р.